

Informacja o przebiegu, sposobie i warunkach przesłuchania świadka, który nie ukończył 18 lat

Z tej informacji dowiesz się, jak przebiega przesłuchanie świadka, na które masz wezwanie.

Świadek może być przesłuchany w postępowaniu przygotowawczym, czyli dochodzeniu lub śledztwie, a także w postępowaniu przed sądem.

Przesłuchanie świadka odbywa się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego. Wszystkie przepisy – artykuły – wymienione w tej informacji dotyczą tego kodeksu.

1. Wezwanie na przesłuchanie

Wezwanie na przesłuchanie to pismo, w którym dostajesz informację, że musisz przyjść na przesłuchanie. Dzieje się tak, ponieważ jesteś świadkiem w sprawie o przestępstwo, czyli czyn zabroniony z Kodeksu karnego.

W wezwaniu na przesłuchanie znajdują się następujące informacje:

- a) oznaczenie sprawy karnej – numer sprawy, czyli jej sygnatura,
- b) miejsce, do którego musisz przyjść – na przykład adres jednostki Policji, prokuratury albo sądu, numer pokoju albo sali,
- c) data i godzina Twojego przesłuchania,
- d) dodatkowe pouczenia – na przykład co zrobić, jeśli nie możesz przyjść na przesłuchanie z powodu choroby.

Pamiętaj – to ważne

Na przesłuchanie przyjdź punktualnie. Zabierz ze sobą dokument, który potwierdza Twoją tożsamość, na przykład dowód osobisty, paszport, legitymację szkolną lub telefon z aplikacją mObywatel.

2. Jaki jest sposób przesłuchania

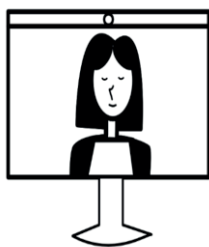
Jako świadka można przesłuchać Cię w budynku organu, który prowadzi postępowanie – na przykład w budynku Policji, prokuratury, sądu.

Jeśli nie jesteś w stanie przyjść na miejsce wezwania, można przesłuchać Cię w miejscu Twojego pobytu – na przykład w czasie choroby, gdy jesteś osobą z niepełnosprawnością lub gdy występują inne przeszkody.

Podstawa prawna: art. 177 § 2

Wyjątkowo przesłuchanie może mieć też formę wideokonferencji.

Podstawa prawna: art. 177 § 1a

Zobacz przykład

Jeśli przesłuchanie jest w Warszawie, a Ty mieszkasz w Zakopanem, możesz poprosić, aby przesłuchać Cię przy użyciu urządzeń, które umożliwiają połączenie się na odległość. Wtedy musisz iść na Policję, do prokuratury albo sądu w miejscowości, w której przebywasz. To stamtąd nawiążesz połączenie.

3. Kto może być z Tobą podczas przesłuchania

Jeśli wymaga tego ochrona Twoich interesów, to w Twoim przesłuchaniu może wziąć udział pełnomocnik – adwokat, radca prawny. Jeśli jednak organ, który prowadzi postępowanie, uzna, że nie potrzebujesz ochrony Twoich interesów, może nie zgodzić się na udział pełnomocnika w przesłuchaniu.

Podstawa prawna: art. 87

Twoje przesłuchanie powinno być – w miarę możliwości – przeprowadzane w obecności:

- a) Twojego przedstawiciela ustawowego, czyli rodzica lub opiekuna,
- b) faktycznego opiekuna, czyli osoby, która się Tobą faktycznie opiekuje,
- c) wskazanej przez Ciebie osoby pełnoletniej.

Osoba ta nie będzie mogła być z Tobą podczas przesłuchania, jeśli:

- a) powiesz, że tego nie chcesz, lub
- b) obecność tej osoby wpłynie negatywnie na postępowanie karne. Decyzję w tej sprawie podejmie osoba przesłuchująca.

Podstawa prawna: art. 171 § 3

Pamiętaj – to ważne

Jeśli nie chcesz, żeby Twój przedstawiciel ustawowy, faktyczny opiekun lub wskazana przez Ciebie osoba pełnoletnia byli obecni podczas przesłuchania, poinformuj o tym osobę prowadzącą przesłuchanie.

4. Jak utrwalane jest przesłuchanie

Z przesłuchania powstanie protokół.

Podstawa prawna: art. 143 § 1 pkt 2

Przesłuchanie może być także nagrywane. Jeśli tak się stanie, otrzymasz o tym informację jeszcze przed rozpoczęciem nagrywania.

Podstawa prawna: art. 147 § 1

Protokół będzie zawierał także Twoje zeznania oraz te okoliczności, które stwierdzi przesłuchująca Cię osoba – na przykład, że zakrywasz twarz.

Ty także masz prawo żądać zapisania w protokole dokładnie wszystkiego, co zostało przez Ciebie powiedziane, a co Twoim zdaniem dotyczy Twoich praw lub interesów.

Podstawa prawna: art. 148 § 1, art. 148 § 2

Osoby, które mają w tym interes prawny, mogą złożyć wniosek o sprostowanie protokołu lub wniosek o przekład zapisu dźwięku, wskazując na nieścisłości i opuszczenia.

Podstawa prawna: art. 152

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE

**Twoje przesłuchanie poprowadzi prokurator, policjant
albo inny funkcjonariusz**

5. Kto bierze udział w przesłuchaniu

W przesłuchaniu udział może wziąć biegły, na przykład biegły psycholog – jeśli zostanie wezwany przez prowadzącego czynność.

Jeśli przesłuchanie ma formę wideokonferencji, w miejscu Twojego pobytu – bierze udział:

a) aplikant prokuratorski, asystent prokuratora lub urzędnik prokuratury,

Podstawa prawna: art. 177 § 1a

b) przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego – gdy przebywasz w zakładzie karnym lub areszcie śledczym,

c) urzędnik konsularny – gdy jesteś obywatelem polskim i przebywasz za granicą.

Podstawa prawna: art. 177 § 1b

Jeśli przesłuchanie ma formę wideokonferencji, a postępowanie przygotowawcze prowadzi inny organ niż prokurator, na przykład Straż Graniczna – w miejscu Twojego pobytu – bierze udział funkcjonariusz lub inny pracownik upoważniony przez kierownika organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze.

Podstawa prawna: art. 177 § 1d

6. Jak przebiega przesłuchanie

Co się wydarzy, zanim złożysz zeznania

Prowadzący przesłuchanie zapyta Cię o Twoje imię, nazwisko, wiek, zajęcie, dotychczasową karalność za fałszywe zeznanie lub oskarżenie oraz Twój stosunek do stron.

Podstawa prawna: art. 191 § 1

Gdy oskarżony jest bliską Ci osobą, masz prawo do odmowy składania zeznań.

Bliska osoba to na przykład matka, ojciec, babcia, dziadek, siostra lub brat.

Prawo odmowy zeznań trwa mimo ustania małżeństwa lub przysposobienia.

Podstawa prawna: art. 182 § 1 i art. 182 § 2

Gdy pozostajesz z oskarżonym w szczególnie bliskim stosunku osobistym, można zwolnić Cię od złożenia zeznania lub odpowiedzi na pytania. W takiej sytuacji musisz złożyć wniosek o to zwolnienie.

Podstawa prawna: art. 185

Jeśli jesteś oskarżony w innej sprawie o współudział w przestępstwie objętym postępowaniem, w którym zeznajesz, także możesz odmówić składania zeznań.

Podstawa prawna: art. 182 § 3

Jeśli nie będziesz korzystać z prawa odmowy składania zeznań, prowadzący przesłuchanie uprzedzi Cię o zagrożeniu odpowiedzialnością karną, gdy zeznasz nieprawdę lub zataisz prawdę. Dostaniesz do podpisania oświadczenie, że uprzedzono Cię o tej odpowiedzialności karnej.

Podstawa prawna: art. 190 § 1 i art. 190 § 2

Na czym polega składanie zeznań

Gdy będziesz składać zeznania, najpierw masz prawo do swobodnego wypowiedzenia się na temat sprawy, której dotyczy przesłuchanie. Dopiero potem osoba przesłuchująca może zadawać Ci pytania, które zmierzają do uzupełnienia, wyjaśnienia lub kontroli Twoich wypowiedzi.

Podstawa prawna: art. 171 § 1

Jeśli nie korzystasz z prawa odmowy składania zeznań, prowadzący przesłuchanie:

- a) zapyta Cię o to, co wiesz na temat sprawy. Musisz wszystko opowiedzieć – to Twój obowiązek,

- b) może zadać Ci pytania. Musisz odpowiadać na pytania, chyba że odpowiedź mogłaby narazić Ciebie lub Twoich bliskich na karę za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Podstawa prawna: art. 183 § 1

Pytania mogą zadawać także osoby biorące udział w przesłuchaniu – na przykład obrońca oskarżonego lub biegły. Masz obowiązek odpowiadać na pytania zgodnie ze swoją najlepszą wiedzą.

Podstawa prawna: art. 171 § 2

Prowadzący przesłuchanie ani osoby, które w nim uczestniczą, nie mogą zadawać Ci pytań, które:

- a) sugerują odpowiedź,

Podstawa prawna: art. 171 § 4

- b) dotyczą Twojego życia seksualnego – chyba że jest to niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Podstawa prawna: art. 171 § 4a

Niedopuszczalne jest:

- a) zmuszanie Cię do złożenia określonych zeznań lub grożenie Ci,

Podstawa prawna: art. 171 § 5 pkt 1

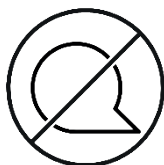
- b) stosowanie hipnozy albo środków chemicznych lub technicznych, które wpływałyby na Twoje procesy psychiczne i kontrolowałyby nieświadome reakcje Twojego organizmu.

Podstawa prawna: art. 171 § 5 pkt 2

Twoje zeznania nie mogą stanowić dowodu, jeśli:

- a) byłyby złożone w warunkach, które wyłączają swobodę wypowiedzi,
- b) zostałyby uzyskane z wykorzystaniem niedopuszczalnych technik.

Podstawa prawna: art. 171 § 7

Pamiętaj – to ważne

Jeśli pojawią się jakiegokolwiek okoliczności, które uniemożliwią Ci swobodne wyrażenie tego, co chcesz powiedzieć, lub które będą ograniczać Twój udział w przesłuchaniu, zgłoś to osobie prowadzącej przesłuchanie.

W czasie przesłuchania możesz poprosić, żeby przeczytano Ci fragmenty Twoich wypowiedzi zapisane w protokole. Jest to bardzo ważne, ponieważ podczas przesłuchania możesz sprawdzać, czy zapisane informacje zgadzają się z tym, co zostało przez Ciebie powiedziane. Jeśli zauważysz nieścisłości, zgłoś to prowadzącemu przesłuchanie.

Podstawa prawna: art. 148 § 4

Na czym polegają czynności końcowe

Zanim podpiszesz protokół, przeczytaj go.

Podstawa prawna: art. 150 § 1

Gdy przeczytasz protokół, masz prawo powiedzieć, że chcesz uzupełnić swoje zeznania złożone podczas przesłuchania – na przykład podać dodatkowe szczegóły.

Gdy podpisujesz protokół, masz prawo zgłosić jednocześnie zarzuty co do jego treści. Oznacza to, że możesz powiedzieć, że nie zgadzasz się z czymś, co zostało zapisane w protokole, albo zwracasz uwagę, że czegoś w nim brakuje.

Przesłuchujący Cię musi zapisać te zarzuty w protokole.

Podstawa prawna: art. 150 § 2

Masz prawo poprosić prowadzącego przesłuchanie o umieszczenie w protokole wszystkich zdarzeń z przesłuchania, które Cię zaniepokoiły, mogły mieć wpływ na przesłuchanie lub naruszały przekazane Ci zasady przesłuchania.

PRZESŁUCHANIE PRZED SĄDEM

W postępowaniu przed sądem przesłuchanie prowadzi sąd

Podczas Twojego przesłuchania na sali sądowej mogą być obecni:

- a) oskarżony,
- b) obrońca oskarżonego – adwokat, radca prawny,
- c) oskarżyciel publiczny – najczęściej jest to prokurator,
- d) oskarżyciel posiłkowy – jest to pokrzywdzony, który złożył oświadczenie, że będzie działał jako oskarżyciel posiłkowy,
- e) pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego.

Na sali może być również publiczność – bo rozprawa jest jawna, chyba że ta jawność zostanie wyłączona.

Podstawa prawna: art. 360

Jeśli obecność oskarżonego byłaby dla Ciebie krępująca, sędzia może zdecydować, że będziesz zeznawać:

a) pod nieobecność oskarżonego na sali,

Podstawa prawna: art. 390 § 2

b) w formie wideokonferencji. W tej sytuacji w miejscu Twojego pobytu – będzie aplikant sędziowski, referendarz sądowy, asystent sędziego lub urzędnik zatrudniony w sądzie.

Podstawa prawna: art. 390 § 3

Sędzia pouczy Cię o Twoich uprawnieniach. Podczas przesłuchania w sądzie obowiązują takie same zasady jak podczas przesłuchania w postępowaniu przygotowawczym. W sądzie nie podpisujesz jednak protokołu. Podpisują go tylko sędzia i protokolant.

Podstawa prawna: art. 149 § 1